

Handläggare
Niklas Gandal

Näringsdepartementet
n.registrator@regeringskansliet.se
n.remisser.hl@regeringskansliet.se

Betänkandet SOU 2017:01

Sammanfattning

Under 2015 tillsattes Den parlamentariska landsbygdskommittén med uppdrag att lämna förslag till en sammanhållen politik för långsiktigt hållbar utveckling i Sveriges landsbygder. Bakgrunden är att utvecklingen på Sveriges landsbygder under lång tid har gått emot Sveriges ambition om likvärdiga möjligheter till utveckling och ett gott liv i hela Sverige. Det övergripande målet för utredningen är "En livskraftig landsbygd med likvärdiga möjligheter till företagande, arbete, boende och välfärd".

Den parlamentariska landsbygdskommittén lämnar 75 förslag för en sammanhållen landsbygdsolitik. Förslagen är uppdelade i 8 rubriker:

- *Näringsliv och företagande*
- *Digital kommunikation och transportinfrastruktur*
- *Kompetensförsörjning*
- *Kommersiell service, välfärdstjänster och kultur*
- *Samhällsplanering och bostadsbyggande*
- *Statens närvaro i landsbygderna*
- *Styrning och organisering av landsbygdspolitiken*
- *Civilsamhället utvecklar landsbygderna*

Region Västerbotten är i huvudsak positiv till Landsbygdskommitténs slutbetänkande, men är kritisk till kommitténs slutsatser rörande organiseringen av landsbygdsutvecklingspolitiken. Region Västerbotten lämnar tre allmänna synpunkter, och lämnar därutöver synpunkter på specifika förslag under varje tematisk rubrik. Skrivningarna under kapitel 8, *Styrning och organisering av landsbygdspolitiken*, återspeglar i stort SKL:s förslag till gemensam skrivning för Sveriges regioner.

Allmänna synpunkter

Region Västerbotten är i huvudsak positiv till Landsbygdskommitténs slutbetänkande och anser att förslaget i största möjliga mån ska genomföras, och att förslagen genomförs succesivt. Region Västerbotten föreslår att regeringen så snart möjligt tar initiativ för att tidssätta, specificera och inleda genomförandet av

förslagen, med beaktande av de allmänna och specifika synpunkter som Region Västerbotten lyfter i detta remissvar.

Region Västerbotten välkomnar förslaget att rikta särskilda insatser riktade till 23 landsbygdskommuner med stora utmaningar. Region Västerbotten vill också betona att det finns områden och kommuner med liknande problematik.

Region Västerbotten är mycket kritisk kring förslagen kring ansvar och organiseringen av arbetet med landsbygdsutveckling. Tyvärr kan vi konstatera att kommitténs förslag kopplade till detta område i det närmsta ignorerar den utveckling som skett av den nationella regionala tillväxtpolitiken de senaste åren. Region Västerbotten föreslår att regeringen istället följer OECD:s rekommendation att integrera landsbygdsutvecklingspolitiken med det regionala utvecklingsuppdraget, och att huvudansvaret för arbetet överförs till regionalt utvecklingsansvariga. Detta är en förutsättning för att skapa sammanhållet perspektiv som bättre fångar landsbygdens framtidsfrågor. Sveriges regionala utvecklingspolitik omfattar hela landet, både stora städer, tätorter och landsbygd. Västerbottens län skulle utgöra ett bra pilotlän för att sammanföra landsbygdsutvecklingsfrågorna med det regionala utvecklingsansvaret. Region Västerbotten är beredd att ta ansvaret att tillsammans med regeringen utveckla en mer sammanhållen regional utvecklingspolitik.

Region Västerbotten särskilda synpunkter

Kapitel 2: Näringsliv och företagande

Bra med tydligare uppdrag mot landsbygden för statliga verk och fonder, men samverkan med regionerna behövs

Region Västerbotten anser att Landsbygdskommittén har på ett riktigt sätt fångat in utmaningar som finns i glesa områden. Tillgängligheten till finansiellt kapital och det företagsfrämjande systemet är ofta betydligt sämre på landsbygderna. Det är dock viktigt att uppdragen kompletteras med en tydlig modell för hur de statliga insatserna skall samverka med lokala och regionala initiativ inom området. Lokalt och regionalt finns relevant kunskap om de branschstrukturer och strukturella utmaningar som kan påverka möjligheten till ett effektivt genomslag av satsningarna. Förslagsvis kompletteras de regionala exportcentra med en fysisk funktion som en grund för att knyta nationella och regionala stödjandestrukturer närmare varandra.

Satsningen på ett näringslivspaket för kommuner med särskilda utmaningar är bra och bör möjliggöra samarbeten

Region Västerbotten vill poängtera att genomförandet i paketet måste ske i nära dialog med berörda kommuner och regioner. Utmaningarna ser olika ut i kommunerna, och det krävs därför dialog med berörd kommun för att mer riktade

insatser skall få bästa effekt. En del i detta är även att säkerställa möjligheten för de 23 kommunerna att genomföra insatser i samverkan med kommuner och aktörer utanför det avgränsade området. Detta kan vara relevant inom frågor som rör kompetensförsörjning, infrastruktursatsningar och näringslivsfrågor.

Kapitel 3: Digital kommunikation och transportinfrastruktur

Bra och nödvändig kapacitetshöjning, men utbyggnaden kan inte ske på solidariska grunder och det räcker inte bara med infrastruktur.

Region Västerbotten är positiva till ambitionen att alla skall ha tillgång till bra digital infrastruktur och stödjer kommitténs förslag om ett nytt mål där alla ska ha en överföringshastighet på minst 100 MBit/s senast 2025.

De förslag till åtgärder som presenteras i slutbetänkandet är Region Västerbotten överlag positiva till. Det är dock inte rimligt att förvänta sig marknadsaktörer genomför insatser som bygger på solidariska grunder. I de mest glest befolkade landsbygdsområdena saknas incitament för marknaden, här kommer det att krävas ett offentligt ansvar och riktade stöd för att uppnå målen. Kommunerna har i detta sammanhang en viktig roll att på lokal nivå strategiskt planera och samordna utbyggnaden av den digitala infrastrukturen.

Region Västerbotten stödjer förslagen att avsevärt höja nivån för samhällsomfattande tjänster och att organisera digital infrastruktur som ett femte transportslag. Arbetet med att organisera det femte transportslaget kan och bör dock starta tidigare än 2025.

Region Västerbotten vill också påpeka att parallellt med utbyggnaden av den digitala infrastrukturen kommer det att krävas insatser på både nationell, regional och lokal nivå för att öka såväl utbudet av offentliga digitala tjänster som att öka den digitala kompetensen och delaktigheten i landsbygdsområdena. Det räcker inte att bygga digitala vägar, dessa måste kompletteras med tjänster och användare som vill och kan hantera dessa om vi ska ha en likvärdig trygghet, service och delaktighet i hela landet.

Bra med anpassade persontrafiklösningar i landsbygd, men värna landsbygden i formandet av avståndsbaserat reseavdrag

Region Västerbotten välkomnar kommitténs förslag för att underlätta hållbar persontrafik på landsbygderna. Vad gäller förslaget gällande reseavdragen så fattas dock en för landsbygderna viktig aspekt på avståndsbaserat reseavdrag. Den analys som saknas är att ett avståndsbaserat reseavdrag med samma utformning över hela landet skulle försämra möjligheterna att bosätta sig i landsbygder som har svag kollektivtrafikförsörjning. Det beror på att i dessa landsbygder finns inte kollektivtrafiken som ett billigt alternativ till bilresande. Ett avståndsbaserat reseavdrag med samma utformning över hela landet skulle i Västerbottens län ha en omfördelningseffekt från orter med svag kollektivtrafik i arbetspendlingslägen till orter med god kollektivtrafik i arbetspendlingslägen. Å andra sidan stödjer

avståndsbaserat reseavdrag utbyggnaden av kollektivtrafik i arbetspendlingslägen till och från landsbygder genom att efterfrågan på kollektivtrafik ökar. Vi föreslår därför att använda Svensk Kollektivtrafiks förslag om ett avståndsbaserat reseavdrag som inte försämrar möjligheterna att leva i glesbygdsmråden utan kollektivtrafik. Svensk kollektivtrafik föreslår att dessa områden får behålla dagens regler när det gäller den nedre gränsen för avståndet (fem kilometer), nedre gränsen för de kostnader som får dras av (11 000 kr/år) och nivån på milavdraget (18,5 kr/mil) medan områden med kollektivtrafik skulle ha gränserna 22 km, 9-13,5 kr/mil och en nedtrappning av avdragsgillt belopp för 2000-3000 mil per år respektive över 3000 mil per år.

Konsekvensbeskrivningar och besöksnäringssperspektiv bra och viktiga för landsbygdernas utveckling

Region Västerbotten välkomnar förslaget om en konsekvensbedömning av statliga lagar och skatter inom transportområdet. Vår upplevelse är att många lagsförslag inom transportområdet utformas efter förutsättningarna i städerna och i synnerhet de större städerna. Men skatter som kan leda till att fler väljer kollektivtrafik i städer med stora miljövinster som följder, kan slå undan fötterna för ett näringsliv i landsbygderna, och med små miljövinster. På motsvarande sätt kan samspelet mellan arbetsmarknader kraftigt försämrats, såväl i landsbygderna som mellan större orter, om svaret på bristande trafiksäkerhet hanteras med hastighetssänkningar istället för investeringar i infrastrukturen.

Region Västerbotten är också positiva till ett tydligare besöksnäringssperspektiv vid planering och beslut av trafikutbudet av olika slag. Ett bra första steg vore att omdefiniera utgångspunkten för trafikplikt och efterkommande upphandlingen av trafik till inlandets flygplatser, där besöksnäringen behov i dagsläget inte spelar någon faktisk roll för dimensionering och slingningen av trafiken.

Statens agerande avgörande för att stärka transportinfrastrukturen på landsbygderna, men inte genom ökad detaljstyrning och parallella strukturer

Region Västerbotten avvisar förslagen om att Länsstyrelsen och Trafikverket skall analysera samt ange prioriteringar i länsplanerna. I arbetet med såväl systemanalyser som framtagande och genomförande av länstransportplanen sker en bred dialog, och där görs en samlad avvägning av länets behov. Det är kontraproduktivt om statliga myndigheter ska bedriva ett parallellt arbete kring landsbygdernas behov, kanske framförallt eftersom att myndigheterna inte har den kompetens och den roll i utvecklingsarbetet som krävs för att göra en sammanvägd bedömning. Om Landsbygdernas behov behöver synliggöras och redovisas ytterligare bör såklart resurserna för detta givetvis riktas till planupprättaren på regional nivå.

Staten har däremot stora möjligheter att bidra till landsbygdernas utveckling genom prioriteringar i den nationella transportpolitiken. Länstransportplanerna hanterar nyinvesteringar och medfinansieringar i statlig och kommunal infrastruktur, medan den statliga transportpolitiken hanterar investeringar i de

infrastrukturinsatser som är kanske allra viktigast för utvecklingen på landsbygderna, det vill säga bärighet, drift och underhåll samt järnvägsinfrastrukturen. Här kan staten direkt och kraftfullt agera för landsbygdernas utveckling, istället för att slösa resurser på att öka kontrollen och detaljstyrningen av de regionala processerna.

Kapitel 4: Kompetensförsörjning

Positivt med utveckling av lärcentra och ökade möjligheter till högre studier på landsbygden

Region Västerbotten ställer sig positiva till förslagen i kapitel 4 men vill särskilt lyfta fram de svårigheter som kan finnas för små kommuner att tillgodogöra sig förslagen. Mellankommunalt och regionalt samarbete bör uppmuntras och stödjas.

I Västerbottens kommuner är lärcentra etablerade på ett bra sätt och mellankommunalt och regionalt samarbete är väl utvecklat inom området. Ytterligare etableringar och utvecklingen av lär- och utbildningscentra kan ha en mycket positiv effekt på landsbygderna, men det är också en utmaning att bygga upp och bibehålla utbildningscentra av tillräcklig kvalitet med relevanta kompetenser. Det handlar både om ekonomiska och organisatoriska möjligheter men också om möjligheterna att rekrytera och bibehålla personal. Mellankommunalt och regionalt samarbete är enligt Region Västerbotten en förutsättning för att tanken om lärcentra ska få önskvärd effekt. Förhållandet gäller även tillgången till högre utbildning på landsbygden. Uppbyggnad, etablering och utveckling av sådan utbildning kräver mycket av kommunerna.

Region Västerbotten vill särskilt betona vikten av att högre utbildning i större utsträckning tillgängliggörs i hela landet. Universitet och högskolor bör få ett tydligt uppdrag inom området.

Bristen på lärare en utmaning för satsningar inom utbildningsområdet, distansundervisning avgörande fråga

Alla satsningar inom utbildningsområdet bör ses med vetskapen om den stora bristen på utbildade lärare och den extra stora svårighet det är för landsbygdskommunerna att locka till sig lärarkompetens. Utifrån situationen med lärarbrist samt utifrån de förslag i kapitel 4 som har för avsikt att stärka möjligheterna till utbildning på landsbygden ser vi från Region Västerbotten ett behov av att förändra lagstiftningen vad gäller fjärrundervisning och tydligt ge myndigheter i uppdrag att utveckla formerna för fjärrundervisning och distansbaserat lärande.

Ambitionen att göra utbildningarna mer relevanta för de lokala arbetsmarknaderna förutsätter ett mindre trögrörligt utbildningssystem och flexibla former för studier. Inom detta område önskar Region Västerbotten tydliga incitament för universitet och högskolor att se över former för, och erbjuda, distansutbildning. Vidare kräver ambitionen med ökad relevans samarbete mellan kommuner, bransch och

utbildare, utbildare, kommuner och myndigheter etc. Inom detta område måste Kompetensplattformarnas arbete förtydligas.

Kompetensplattformarna bör inte knytas enbart mot utbildningscentra

Region Västerbotten avvisar förslaget om att Kompetensplattformarnas huvudsyfte skall utvecklas till att förse utbildningscentra med analyser och underlag. Detta utgår inte från de behov inom kompetensförsörjningsområdet som vi upplever finns i Västerbotten och som tydligt framkommit under arbetet med Kompetensplattformen i Västerbotten sen 2010. Analysen som lett fram till förslaget om att detta bör vara Kompetensplattformernas huvudsakliga uppdrag utgår från att det finns etablerade samarbetsstrukturer, fungerande och flexibel vuxenutbildning och högre utbildning. Vi ser att Kompetensplattformarnas uppdrag även fortsättningsvis måste vara mer mångfacetterat och utgå från regionens behov och förutsättningar.

Kapitel 5: Samhällsplanering och bostadsbyggande

Vägledning och stöd är bra, men kommunerna behöver inte mer pålagor till ÖP-arbetet

Region Västerbotten ställer sig positiv till att Boverket tar fram en vägledning för hur landsbygdens värden och utvecklingsmöjligheter kan redovisas i översiktsplanen. Vi vill dock betona att vägledningen inte får innebära krav på visst innehåll i översiktsplanen utan den bör endast fungera som ett stöd och inspiration för de kommuner som vill arbeta med landsbygdsfrågor i sin översiktsplan. Vägledningen måste också ta hänsyn till att planering i landsbygd skiljer sig stort från planering i städer eller stadsnära miljöer. I städer finns ofta ett starkt exploateringsstryck som kräver planering för att skapa en fungerande stadsmiljö. På landsbygden finns oftast inte motsvarande tryck. I stället är det enskilda individers initiativ på en specifik plats som utgör grunden för exploatering och utveckling.

Begränsa riksintressenas areal och avvisa förslaget om ny beslutsnivå för riksintressen

Region Västerbotten ställer sig bakom kommitténs förslag om att begränsa riksintressenas areal. Vi håller också med om kommittéens ställningstagande att riksintresseutredningens förslag att utöka riksintressena med en riksintresset "Väsentligt allmänna intressen" inte bör genomföras. Riksintressen bör vara av nationellt intresse och beslutas av regeringen, exempelvis med hänsyn till renskötseln. Ingen ny beslutsnivå för riksintressen på lokal eller regional nivå bör införas.

Ökad flexibilitet gällande strandskyddet välkomnas

Region Västerbotten ställer sig bakom en översyn av strandskyddsbestämmelserna. Reformen med de så kallade LIS-områdena har inte underlättat byggande in strandnära läge på landsbygden på det sätt det var tänkt. Många kommuner i norra Sverige har många sjöar och vattendrag. Ibland lika många sjöar som invånare i kommunen. I sådana geografier går det inte att i förväg planera var en enskild person kommer att vilja bygga ett hus eller en verksamhet. Människor vill oftast bygga i en miljö som de har någon anknytning till. Att flytta sitt drömprojekt till en

annan sjö, ett par mil bort för att kommunen har lagt ett LIS-området där är oftast inte alls aktuellt.

Förslaget om krediter för byggnation i landsbygder viktigt

Region Västerbotten ställer sig positivt till förslaget om förbättrade krediter för byggande av bostäder i landsbygd. En viktig utgångspunkt är att det bör vara svaga bostadsmarknader som styr genomförandet och avgränsningarna för förslaget, och inte kommungränser eller andra administrativa gränser

Kapitel 6: Kommersiell service, välfärd och kultur

Bra att staten stärker grundförutsättningarna för att leva och verka i landsbygderna

Region Västerbotten välkomnar förslagen för att stärka den grundläggande tillgången till service och välfärd för innevånarna i landsbygderna.

Bra med ambitioner för ett likvärdigt kulturutbud, men förslagen behöver förtydligas

Region Västerbotten ser positivt på insatser som främjar ett likvärdigt kulturutbud men ser inte hur förslaget rörande Statens kulturråd ska kunna bidra till en mer tillgänglig kultur. Region Västerbotten önskar ett tydliggörande om redovisningen som ska genomföras enbart avser samverkansmodellen, och vad det sedermera kommer att innebära för den regionala nivån.

För att säkerställa ett likvärdigt kulturutbud i hela landet krävs utökade resurser, både till de regionala kulturverksamheterna inom ramen för samverkansmodellen men även till lokal kulturverksamhet. Här ser vi positivt på det förslag som anges i betänkandet En inkluderande kulturskola på egen grund SOU 2016:69 om sökbara resurser för den kommunala nivån, och där glesbefolkade kommuner kan söka tidsbegränsade verksamhetsbidrag, om än att de behöver utökas ytterligare. Region Västerbotten ser med fördel att liknande förslag innefattas i betänkandet rörande en levande landsbygd, där riktade resurser föreslås som syftar till att bidra till ett varierat och likvärdigt utbud riktat till lokala och regionala aktörer, och främjar samverkan mellan dessa aktörer.

De åtgärder som föreslås att Myndigheten för Kulturanalys ska genomföra ses som positiv, där Region Västerbotten vill lyfta behovet av att ta fram modeller och metoder för dels främjande av deltagande men också utövande.

Digitaliseringen är en viktig fråga och utvecklingsområde inom kultursektorn, där inte bara museer och kulturarvsfrågor behöver stärkas och tillgängliggöras. För att alla ska kunna ta del av ett kvalitativt kulturutbud behöver exempelvis även scenkonstområdet också stärkas och tillgängliggöras med digitala lösningar. Filmområdet likaså.

Kapitel 7: Statens närvaro i landsbygderna

Viktigt med grundläggande statlig närvaro i hela landet, trenden med centralisering till storstadsområden måste vändas

Region Västerbotten välkomnar förslagen för att säkra grundläggande statliga funktioner i hela landet och vill särskilt betona vikten av förslaget att skapa en jämnare fördelning av statliga arbetstillfällen i hela Sverige. Erfarenheten från Västerbotten är att antalet statliga arbetstillfällen minskat i såväl mindre som större orter, och att större myndighetslokaliseringar fortsatt koncentrerats till storstadsområdena.

Region Västerbotten vill också lyfta fram resonemanget om att, utöver hela myndigheter, även identifiera och utlokalisera funktioner som kan flyttas ut från myndigheter som kanske i sin helhet inte är aktuella att flytta till mindre orter och landsbygder. Region Västerbotten anser dock att det bör finnas ytterst få myndigheter som har behov och krav på arbetsmarknaderna som inte kan tillgodoses i städer och högskoleorter utanför storstadsområdena.

Kapitel 8: Styrning och organisering av landsbygdspolitiken

Landsbygdsbedömningar av statliga utredningar, underlag och beslut är bra

Region Västerbotten välkomnar förslaget om konsekvensbedömning av nationell politik för landsbygderna. Som regionalt utvecklingsansvarig aktör har Region Västerbotten upplevt att många beslut och utredningar inte i tillräcklig utsträckning analyserat effekterna på landsbygderna, och det har krävts tid och resurser för att i efterhand säkerställa att oväntade negativa effekter i stora delar av landet kan undvikas

En tudelad styrning skapar inte ett sammanhållet politikområde

Region Västerbotten anser att Kommittén har valt en felaktig utgångspunkt för sina överväganden när man delar upp det regionala, territoriella utvecklingsuppdraget i dels landsbygdspolitik, dels regional utvecklingspolitik. Hur och var gränserna mellan dessa ska dras framgår inte i betänkandet. Utgångspunkten hämmar möjligheterna för en sammanhållen landsbygdspolitik.

Att inte förändra den nuvarande ordningen med parallella system, utan snarare förstärka den, ökar risken för att det utvecklas konkurrerande (regionalpolitiska och landsbygdspolitiska) utvecklingsagendor på regional nivå. Vi föreslår därför att regeringen sätter ett tydligare fokus på landsbygdens utveckling och förtydligar den regionala politiska nivåns uppdrag och ansvar för landsbygdsutvecklingen inom ramen för Lag (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar i vissa län.

Det regionala utvecklingsuppdraget är territoriellt och omfattar landsbygden

Sveriges regionala utvecklingspolitik omfattar hela landet, både stora städer, tätorter och landsbygd. Det regionala utvecklingsarbetet i Sverige utvecklas kontinuerligt och frågor som rör landsbygdens utveckling finns ständigt på den regionala agendan. Vi ställer oss därför frågande till kommitténs åsikt att den

regionala tillväxtpolitiken tenderar att glömma landsbygderna (s.195). En ny kartläggning från Tillväxtverket visar att landsbygdsperspektivet finns i RUS/RUP, men utifrån en regional kontext, till exempel i utvecklingen av kollektivtrafikplanerna, i de regionala kulturprogrammen eller som uttryck i en relation mellan stad och land. Detta betyder inte att den regionala utvecklingspolitiken inte kan utvecklas i relation till landsbygder. Problemen i relationen landsbygdsutveckling och regional utveckling härstammar från avsaknad av resurser och mandat för de verktyg som riktas särskilt till landsbygderna hos regionalt utvecklingsansvariga, och inte på grund av ointresse.

Regionalt utvecklingsansvariga bör samordna landsbygdsutvecklingen på regional nivå

Från 2019 har sannolikt samtliga län valt att ge landstinget riksdagens uppdrag att leda det regionala utvecklingsarbetet och inom detta utveckla en strategi för regional utveckling på länsnivå. Det är därmed region/landsting som bör vara regeringens ingång och kontakt i territoriella utvecklingsfrågor, inklusive landsbygdspolitiken. Då bildas en entydig företrädarroll för det regionala territoriet. Företrädarrollen möjliggör ett tydligare avstamp i de territoriella förutsättningar som råder och minskar avståndet mellan medborgare och beslutsfattare även på landsbygden.

Även OECD menar att regional, stads- och landsbygdsutvecklingsfrågor bör behandlas på ett integrerat sätt och samordnas av regionalt utvecklingsansvariga. OECD rekommenderar att regionalt utvecklingsansvariga får i uppdrag att utveckla en strategi för regional utveckling och landsbygdsutveckling genom ett decentraliserat arbetssätt i samverkan med kommuner, LAG-grupper, näringsliv och aktörer inom civilsamhället. Detta skulle enligt OECDs förslag ersätta de befintliga regionala utvecklingsstrategierna och regionala handlingsplaner för Landsbygdsprogrammet på länsnivå.

Idag styr Landsbygdsprogrammet landsbygdsutvecklingen- inte politiska ambitioner

Det relativt smala politikområdet landsbygd består till stor del av åtgärder kopplade till Landsbygdsprogrammet 2014–2020, som formulerats för att matcha kommissionens programupplägg. Med dagens rollfördelning är det naturligt att mycket av utvecklingsarbetet kanaliseras via de finansiella instrumenten i stället för den politiska strukturen. Det betyder också att politikområdet landsbygd primärt styrs program beslutade av EU-kommissionen snarare än politiska beslut på lokal och regional nivå.

Landsbygdsprogrammet och dess finansieringsmekanism är ett finansiellt instrument som sätter agendan för politiska ambitioner. Detta är inte en rimlig ordning inom ett område som kräver politiska avvägningar och ansvarsutkrävande, inte minst från landsbygdens medborgare. Utgångspunkt för det regionala tillväxtarbetet inklusive landsbygdsutvecklingen bör alltid vara platsens styrkor – landsbygdens eller stadens, därefter bör de styrmedel och finansieringsmöjligheter som kan hjälpa till att förverkliga målen användas så effektivt som möjligt. De

territoriella utvecklingsinsatser som tas fram i RUS/RUP och som i flertalet fall beslutas av politiska församlingar styr det regionala utvecklingsarbetet, men har i dagsläget en marginell roll i utformningen av landsbygdspolitiken. Vi välkomnar därför att det nu tas fram ett nationellt politiskt landsbygdsprogram. Detta bör så nära som möjligt sammanlänkas med "Nationella strategin för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft 2015-2020".

Förtydliga länsstyrelsernas roll inom landsbygdpolitiken

Inom landsbygdpolitiken finns uppgifter som i första hand avser rena ersättningar till olika delar av de "gröna" näringarna. I de fall dessa kan ses som rena driftstöd är det lämpligt att en myndighet som länsstyrelsen även fortsättningsvis administrerar dessa. Detta ligger väl i linje med att staten ansvarar för den rena myndighetsutövningen, medan det är de regionalt utvecklingsansvariga som ansvarar för beslut som innebär politiska vägval i olika regionala utvecklingsfrågor. Länsstyrelsen bör även fortsatt samordna statens intressen för att kunna ge kommuner en samlad bild kopplat till bland annat det fysiska planeringsansvaret.

Tillväxtverket bör hålla samman landsbygdpolitiken inom ramen för sitt uppdrag inom den regionala utvecklingspolitiken

Av ovanstående följer också att Region Västerbotten avvisar kommitténs förslag om att Jordbruksverket ska vara sammanhållande för landsbygdpolitiken på nationell nivå. Den uppgiften bör i stället ligga på Tillväxtverket. Även på nationell nivå är det viktigt att det finns ett samlat ansvar för samordning av regionala utvecklingsfrågor inklusive landsbygdens utveckling i en myndighet.

Kapitel 9: Civilsamhället utvecklar landsbygderna

Föreningslivet viktigt för landsbygdernas utveckling

Region Västerbotten delar den beskrivande bilden av civilsamhällets roll i samhället men saknar förslag som specifikt rör föreningslivet. Föreningarna har en viktig roll för den lokala utvecklingen, och kännetecknas av ett stort engagemang. Strukturerna för att till exempel kunna erhålla medel kan dock innebära betungande administrativt arbete som kan vara svåra att bära och hindrar utvecklingen av föreningarna. Region Västerbotten anser att förslagen borde kompletteras med ytterligare förslag som inbegriper riktade insatser för att stärka föreningslivet på lokal nivå, där föreningslivet roll och arbete med målgrupperna unga och nyanlända särskilt ska stärkas och utvecklas

Folkbildning viktigt för landsbygderna, men kulturföreningarna och idrottföreningarna har också viktiga roller

Region Västerbotten ser positivt på förslaget att förstärka bidraget till Folkbildningsrådet och att personer med utländsk bakgrund fortsatt lyfts som målgrupp men ser att det skulle kunna stärkas med en regional nivå där ungas perspektiv tillvaratas och där ett intersektionellt perspektiv beaktas. Det är angeläget att samarbete mellan folkbildningen och kommunala inrättningar som skola och bibliotek stärks.

Bra med LEADER i hela landet, men finns organisatoriska utmaningar i dagens system

Region Västerbotten välkomnar förslaget om att LEADER-modellen ska tillämpas i hela landet, och att modellen utvecklas. Ett viktigt led i detta utvecklingsarbete är, precis som kommittén påpekar, att lösa de byråkratiska utmaningar som funnits kopplat till genomförandet av modellen i Sverige.

REGION VÄSTERBOTTEN